

گزارش کامل مراسم بزرگداشت روز حسابدار

ظاهراً این روزها دانشگاه الزهرا به بزرگ‌ترین مرکز گردهمایی‌های علمی و حرفه‌ای حسابداران و حسابداری تبدیل شده است. برگزاری دهمین همایش سراسری حسابداری در خرداد ۱۳۹۱ و برگزاری مراسم روز حسابدار در ۱۵ آذر ۱۳۹۱ حکایت از این دارد که گروه حسابداری دانشگاه الزهرا بر آن است پرچمدار تحولات گسترده در عرصه دانش و کار حسابداری باشد. بی‌تردید در این میان علی رحمانی نقش اصلی را بازی می‌کند. بسیاری بر این باورند که هر دو گردهم‌آیی به همت علی رحمانی به ثمر رسید و دانشگاه الزهرا را به عنوان قلب تپنده‌ی حسابداری امروز به حسابداران دانشگاهی و حرفه‌ای معرفی کرد.

برگزاری مراسم بزرگداشت روز حسابدار در دانشگاه الزهرا حکایتی دیگر دارد. در حالی که انجمن‌های حرفه‌ای و دیگر دانشگاه‌ها در حال اندیشیدن به کم و کیف برگزاری روز حسابدار بودند علی رحمانی به نمایندگی از گروه حسابداری دانشگاه الزهرا اعلام کرد که دانشگاه الزهرا در صدد است مراسمی را به مناسبت روز حسابدار ۱۳۹۱ برگزار کند. مشروح این مراسم را در ادامه می‌خوانید. ولی آنچه این گردهم‌آیی را از مراسم‌های چند سال گذشته متفاوت کرد: (۱) حضور رهبران همه‌ی انجمن‌های حرفه‌ای و دانشگاهی در مراسم روز حسابدار به مانند ۱۵ آذر سال ۱۳۸۶ که در آن برای اولین بار این مراسم برگزار شد؛ (۲) حضور مؤثر زنان دانشگاهی در برنامه‌ی روز حسابدار که آن را در مقایسه با گذشته بسیار متفاوت کرده بود؛ و (۳) جو همدلی، همگرایی و هم‌فکری در میان دانشگاهیان و حرفه‌ای‌ها بود.

تحولات نرم‌افزارهای حسابداری در ایران و انجمن‌های حسابداری در ایران موضوعاتی بود که در چهار نشست این همایش بررسی شدند.

این بزرگداشت محفلی صمیمی و فرصتی را برای گفتن و شنیدن موضوعات و مسائل روز حسابداری به صورت صریح و سازنده فراهم آورد. در این همایش، سخنرانی‌ها در چهار نشست انجام شد. روسا، اعضای

رسمی، فناوری در آموزش حسابداری، پژوهش‌های حسابداری و مالی در ایران، استانداردهای حسابداری، اخلاق حرفه‌ای در عمل، حسابداران در نقش قانون‌گذاران، آموزش اخلاق در حسابداری، حسابداران در نقش کارشناسان رسمی دادگستری، ترویج دستاوردهای حسابداری، پیچیدگی محیط آموزش حسابداری، گواهی‌نامه‌های حرفه‌ای در حسابداری، سیر

به مناسبت بزرگداشت روز حسابدار ۱۳۹۱، چهارشنبه ۱۵ آذر ۱۳۹۱ همایش "حسابداران: تجارب گذشته، افق‌های آینده" در دانشگاه الزهرا (س) برگزار شد و جمعی از استادان، پیشکسوتان، صاحب‌نظران، حرفه‌ای‌ها، و دانشجویان حسابداری گرد هم آمدند تا روز حسابدار را گرامی بدارند. آموزش حسابداری، زندگی حرفه‌ای حسابداران

هیات مدیره یا عامل و دبیرکل نهادها و انجمن‌های حرفه‌ای و علمی حسابداری شامل سازمان حسابرسی، جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، انجمن حسابداران خبره‌ی ایران، انجمن مدیران مالی حرفه‌ای، انجمن حسابداری ایران، انجمن حسابداری مدیریت ایران و انجمن حسابرسان داخلی ایران در این همایش شرکت داشتند و فضای همگرایی، همدلی، و همکاری به نحو برجسته‌ای در این همایش مشهود بود.

پس از قرائت قرآن و نواختن سرود جمهوری اسلامی ایران، علی رحمانی مدیرگروه حسابداری با تبریک روز حسابدار، مقدم مهمانان را خوش آمد گفت و به طرح موضوعاتی درباره‌ی تحول نظام آموزشی به ویژه دوره‌ی دکتری، بازنگری در دانشوری، بازنگری در مجلات، و تعامل حرفه و دانشگاه پرداخت.

سخنرانی رئیس کنفرانس

علی رحمانی

رحمانی دکتری حسابداری و رئیس گروه حسابداری دانشگاه الزهرا به عنوان اولین سخنران افتتاحیه گفت: در چند سال گذشته روز حسابدار در همه جا اعم از دانشگاه‌ها و مجامع علمی و حرفه‌ای در تهران و شهرستان‌ها به صورت باشکوهی برگزار شده است. گرامیداشت این روز به واسطه‌ی خدماتی است که حسابداران می‌توانند به جامعه‌ی بشری ارائه کنند. حسابداری موجب ایجاد آرامش در جامعه می‌شود و به تنظیم قراردادهای و رعایت آنها کمک می‌کند.

وی افزود: حسابداری به موفقیت کسب و کارها کمک می‌کند. آکائی موریئا موسس سونی در هشتمین کنگره‌ی بین‌المللی حسابداران گفت زمانی که ایده‌ی تاسیس سونی را داشت در کنارش شریکش و حسابدارش قرار داشتند و حسابدارش چه کمک موثری به ایجاد سونی و موفقیت بعدی آن کرد. دانش حسابداری برای صاحبان کسب و کارها یک ضرورت است و وارن بافت کارآفرین موفق نیز توصیه‌اش به همه این است که حسابداری را یاد بگیرند.

رحمانی ادامه داد: حسابداری به سلامت و درستی سازمان‌های بخش خصوصی و دولتی کمک می‌کند. حسابداری می‌تواند شفافیت ایجاد کند و سیاهچاله‌هایی که می‌تواند موجب فساد شود را از بین ببرد. حسابداری

بزرگ‌ترین صنعت اطلاعاتی دنیا است. ما زبان تجارت را برای بازتاب رویدادهای اقتصادی و تجاری که جنبه‌ی اساسی و مهمی از زندگی بشر هستند به کار می‌بریم. رحمانی ادامه داد: حسابداری به توسعه‌ی اقتصادی کشور کمک می‌کند. حسابداری ابزار پاسخگویی و لازمه‌ی مردم‌سالاری است. حسابداری در یک نظام مردم‌سالاری دینی سودمندتر است. حسابداری علم نافع است و سرشار از مفاهیم اخلاقی است. در حسابداری سودمندی مهم است، کیفیت مهم است، بی‌طرفی، احتیاط، تعادل و میانه‌روی مورد تاکید است. اگر این مفاهیم را که در اندازه‌گیری و گزارشگری به کار می‌رود در درون خود نهادینه کنیم، در راه کمال انسانی گام بر خواهیم داشت که البته بسیاری از حسابداران این‌گونه هستند.

وی افزود: هفته‌ی حسابداری فرصتی است که به موفقیت دانش و حرفه‌ی حسابداری در آینده‌ی جهان و ایران فکر کنیم. آیا ما آمادگی رویارویی با تغییر و تحولات جهانی را داریم؟ آیا خدمات ما از کیفیت لازم برخوردارند که همچنان سودمند باشند و تقاضا برای خدمات‌مان افزایش یابد؟ آیا می‌توانیم برای کاربران خدمات‌مان ارزش افزوده‌ی بیشتری ایجاد کنیم؟ وی‌میر (Waymire) رئیس انجمن حسابداری آمریکا (AAA) در سخنرانی در شورای انجمن (۱۱ دسامبر ۲۰۱۱) مسئله‌ی کنونی دانش حسابداری را وجود ابتکار و خلاقیت اندک در میان دانشگاهیان و حسابداران می‌داند.

به گفته‌ی وی هرچند این مسئله در کوتاه‌مدت حل‌شدنی نیست ولی می‌توان به صورت جدی بر حوزه‌هایی که در ادامه به آن اشاره خواهیم کرد تمرکز کرد.

رحمانی در ادامه با برشمردن این حوزه‌ها به تبیین مختصری از آنها پرداخت:

***آموزش دکتری:** ایجاد انگیزه در دانشجویان دکتری برای مبتکر بودن و خلق ایده‌های نو و بسط افق و دید پژوهشی دانشجویان و همچنین تشویق آن دسته از برنامه‌های آموزشی دوره‌ی دکتری که موجب پیاده‌سازی رویه‌های ارزشمند می‌شوند. باید دانشجویان دکتری را به سوی موضوعات و روش‌های پژوهشی نوین سوق داد و در آنان ایجاد انگیزه کرد.

***مجلات:** محتوای مجلات باید بهبود یابد و دسترسی

الکترونیکی و برخط به مقالات قدیمی‌تر تسهیل شود. مجلاتی به مجلات موجود اضافه شوند که بر رویکردهای نوین تمرکز می‌کنند. فرآیند داوری بهبود یابد به این ترتیب که هم ابتکار و هم کیفیت تحلیل، مبنای داوری قرار بگیرد.

***بازنگری در دانش:** موضوعات آموزشی و پژوهشی سال به سال تغییر یابند و طرح‌های پژوهشی آینده مطابق با نیاز حرفه تعریف شوند.

***اشتغال در حرفه:** همکاری و مشارکت نزدیک دانشگاهیان و حرفه به منظور تمرکز بر مسائل با اهمیت در عمل از راه ارائه‌ی مقالات مختصر درباره‌ی ارزیابی وضعیت فعلی دانش و تنظیم اولویت‌های پژوهشی برای حل پرسش‌های بی‌پاسخ.

***ابتکار و خلق ایده‌های بزرگ:** هر دو یا سه سال کارگروهی از انجمن‌های حسابداری مهم‌ترین موضوعات پژوهشی مورد نیاز جامعه را شناسایی کند و سپس به بهترین مقالات جایزه داده شود.

***کسب آگاهی و دانش از گذشته:** افزایش آگاهی تاریخی میان دانشگاهیان پیرامون منشأ علم حسابداری و دانش‌افزایی‌های ارزشمند گذشته: الف- انتشار گزارش مختصری از مقالات و یافته‌های آنها در هر حوزه‌ی خاص، ب- شناسایی اثرگذارترین مقالات در مجلات معتبر.

***گزارش پژوهشی یا مقاله‌ی سفید (White Paper):** گروه مطالعاتی از اعضای باتجربه‌ی انجمن حسابداری یک گزارش پیرامون وضعیت فعلی دانش حسابداری طراحی کند. در این سند، حوزه‌هایی که مستلزم بهبود هستند و نیز اقدامات لازم برای بهبود وضعیت پژوهشی ارائه و پیشنهاد شود."

رحمانی همچنین گفت: به هر حال پاسخ به این پرسش‌ها و دیگر پرسش‌های اساسی به هم‌فکری و همکاری افراد در انجمن‌های مختلف حسابداری و دانشگاه‌های ایران نیاز دارد. انجمن‌های علمی و حرفه‌ای حسابداری ایران لازم است اولویت‌های پژوهشی خود را تعیین و بودجه‌ای را برای حمایت از پژوهش‌های حسابداری، حسابرسی و مالیات تخصیص دهند. اعطای جایزه به دانشجویان ممتاز حسابداری و حسابرسی نیز می‌تواند موجب جذب استعدادهای برتر به این حوزه شود. وی در پایان سخنان خود گفت: در دهمین همایش

ملی حسابداری که در ۳ و ۴ خرداد ۱۳۹۱ در دانشگاه الزهرا برگزار شد، بر اهمیت پژوهش‌های کیفی برای نظریه‌پردازی تأکید شد. پژوهش‌های تجربی و رابطه‌سنجی اگرچه بینش خوبی را برای ما فراهم می‌کند ولی نتوانسته است منجر به تحول اساسی در حسابداری شود. ما رویکرد این همایش را بر این قرار دادیم که از سخنرانان ارجمند تقاضا کنیم تجارب شخصی و نیز نظریات خود را در یک حوزه‌ی خاص مطرح کنند و تصویری را که از آینده در آن حوزه‌ی خاص دارند برای حاضران در جلسه ترسیم کنند.

سخنرانی افتتاحیه

محمدعلی بابایی

بابایی رئیس دانشکده‌ی علوم اجتماعی و اقتصادی دانشگاه الزهرا به منزلت اجتماعی فوق‌العاده‌ی حسابداران در سازمان‌ها اشاره کرد و آن را موهون وظایف پاسخگویی آنان انتظارات قانونی و انتظارات سهامداران دانست. وی در ادامه یادآور شد: اگر حسابداران بخواهند جایگاه و منزلت قبلی خود را حفظ کنند شرایط حکم می‌کند عهده‌دار نقش‌های سرنوشت‌ساز و نوینی باشند. به عنوان مثال، تحلیل‌های عمیقی ارائه کنند و در تحلیل‌های خود تنها متکی بر عملکرد گذشته نباشند بلکه بررسی‌های خود را بر اساس روندهای آینده انجام دهند؛ عملکرد غیرمالی را در کنار عملکرد مالی مورد توجه قرار دهند؛ در طراحی و تحقق راهبردها، یار راهبردی مدیران باشند؛ در سازمان‌ها عامل تغییر باشند و رابطه‌ی تنگاتنگی با دیگر مدیران داشته باشند و در نهایت حسابداران باید قطب‌نمای اخلاقیات باشند.

پیشینه‌ی حسابداری در ایران و مولفه‌های تاثیرگذار بر آینده‌ی حسابداری

نظام‌الدین ملک‌آرایی دبیرکل جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران به عنوان سخنران افتتاحیه ضمن تبیین سابقه‌ی نامگذاری روز حسابداری و فلسفه‌ی آن، پیشینه‌ی حسابداری در ایران را تشریح کرد و آن را به سه دوره‌ی حسابداری سنتی، دوره‌ی حسابداری دوطرفه، و دوره‌ی حسابداری نوین تقسیم‌بندی کرد. وی اشاره کرد در نخستین تمدن‌های این سرزمین، حسابداری به چشم می‌خورد. به عنوان مثال، در دوران

هخامنشی نظام‌های مالی منسجمی برقرار بوده و در زمان ساسانیان ممیزی املاک انجام می‌شده است. مرور و بررسی گنجینه‌های قدیمی نشان می‌دهد حسابداری دوطرفه همانند بسیاری از دانش‌های کاربردی از ۱۳۰۰ هجری قمری با رسوخ موسسات و شرکت‌های خارجی به ایران راه یافت و برای اولین بار آموزش حسابداری در مدرسه‌ی دارالفنون در دهه‌ی ۱۳۰۰ هجری قمری انجام شد. در نهایت، دوران حسابداری نوین از اواخر ۱۳۶۰ هجری آغاز شد.

نشست اول

۱. آموزش حسابداری

ویدا مجتهدزاده

ویدا مجتهدزاده دانشیار دانشگاه الزهرا درباره‌ی موضوع آموزش کارشناسی حسابداری گفت: دروس مصوب دوره‌ی کارشناسی جنبه‌ی نظری را می‌آموزند و دانشجویان در عمل با مشکل روبه‌رو هستند و برای ورود به بازار کار نیاز به دوره‌های کارآموزی دارند. وی افزود: محیط تغییر کرده است در حالی که برنامه‌ی درسی همانند گذشته است. آنچه مورد نیاز دانشجویان ما است فراگیری زبان انگلیسی و رایانه است. وی در ادامه پیشنهاد کرد: کارگاه‌های کار با نرم‌افزارهای حسابداری برگزار شود و مقررات عقود اسلامی، مقررات بازار سرمایه، مقررات بانکداری بدون ربا، آیین‌نامه‌های جامعه‌ی حسابداران رسمی و آیین رفتار حرفه‌ای به دانشجویان آموزش داده شود. رفتار استادان، چگونگی تدریس و محتوای دروس باید خانه‌تکانی شود.

وی بر تداوم دوره‌های کارشناسی در دانشگاه‌های تهران و مادر به منظور حفظ کیفیت دانش آموخته‌های حسابداری و الگو بودن این دانشگاه برای دیگر دانشگاه‌ها تأکید کرد و توقف پذیرش دانشجوی کارشناسی حسابداری را در این دانشگاه‌ها فاجعه دانست (متن کامل این مقاله را در همین شماره‌ی ماهنامه‌ی حسابداری می‌توانید بخوانید).

۲. زندگی حرفه‌ای حسابداران رسمی

هوشنگ خستویی

هوشنگ خستویی، عضو شورای عالی جامعه‌ی

حسابداران رسمی ایران به توضیح زندگی حرفه‌ای حسابداران رسمی و بیان خاطرات خود پرداخت و در انتقاد به شرایط کنونی گفت: هم‌اکنون رابطه‌ی تو و من تبدیل شده است به رابطه‌ی "تومن" و توقعات و انتظارات مالی بیش از فراگیری و مسئولیت‌پذیری اهمیت یافته است.

وی پیچیدگی محیط حسابرسی، افزایش توقعات از حسابرسان و مشغله‌ی زیاد کاری حسابرسان و پیامدها و مسائل آن برای خانواده‌های حسابرسان را در یک خطابه‌ی بسیار زیبا با مخاطب خیالی و فرضی یا به قول خودش هم‌تبار یا هم‌کلام بیان کرد:

"بدون هرگونه فزونی و کاستی تصمیم دارم از فرم معمول در این روز حسابداری بیرون بیایم و گفت‌وشنودی را با مخاطبان ناشناس ولی آشنا برای شما برقرار کنم. چون گفتم مدد از شما، با شما هستم هم‌کلام خوبم. بذار بگم به یاد رفیق‌مون، همان که نحیف بود و شریف. به مستان نوید سرودی فرست
به یاران رفته درودی فرست
با تو هستم عزیز دلم، دانشمندم، شادمانم! دلم می‌خواد با شادمانی شروع کنم ولی ببخشیدا خودت میدونی که این قلم کمیاب است. اونم در این صبح آلوده به جای فرحناک.

اونی که می‌گفت:

این همه با هم بیگانه

این همه دوری و بیزاری

به کجا آیا خواهیم رسید آخر

و چه خواهد آمد بر سر ما با این دل‌های پراکنده

بنشینیم و ببندیشیم

صبر کن. صبر کن. یه دفعه حسابی برا من باز نکنی. نگفته میشه فهمید که من نمی‌تونم اینقدر لفظ قلم حرف بزنم.

خب اگه واسه من چوب خط نمی‌زنی بذار بگم که توانایی دانایی است.

با تو از خوبی می‌گویم

از تو دانایی می‌جویم

به قول شیرازی‌ها "صبر بده کاکو" یا به زبان خودمان "گال گورم"

چرا یهو پای بزرگوار ه.اسایه را وسط کشیدی!

مگه یادت رفت؟

را دور از چشم‌های آبی او جلو می‌کشیدیم و وقتی برمی‌گشتیم هتل برای خواب بیشتر، صبح ساعت را عقب می‌کشیدیم.

یاد باد آن روزگاران یاد باد

دیگه واسه خودمون شده بودیم حرفه‌ای، مدیر، باورهای سرشار از تغییرناپذیری. یواش یواش روزگار سخت‌تر شد. به قول استاد محقق دکتر عشایری صبح شاد از خونه می‌آمدیم بیرون و عصر شادروان می‌رفتیم خونه. غافل از این‌که این شیوه‌ی قاتل تعلق خاطر بچه‌ها به این حرفه است که نه عید دارن نه تابستان.

و تو هم غافل می‌تازاندی

صبر کن همکلام پس چرا فکر می‌کنی دلم گرفته. کم‌کم روابط در محیط حرفه‌ای مورد هجمه قرار گرفت رابطه تو و من تبدیل شد به رابطه‌ی تومن.

به قول خواجه

"شهر یاران بود و خاک مهربان این دیار مهربانی کی سر آمد شهر یاران را چه شد"

همین‌طور که جلو می‌ریسم می‌بینی چرا دلم گرفته هم‌تبار، چون کم‌کم گرفتن آن نگین سلیمانی که گاه گاه بر آن دست اهرمن بود شروع شد.

با پیشرفت فناوری، صنعت و شیوه‌ی واپرلس متداول شد و به همراه خود معرفت‌لس و مردانگی‌لس را رشد داد.

اینک اگر می‌گوییم انجام این کار حسابرسی این مقدار هزینه خواهد داشت که شامل شناخت، تشکیل پرونده‌های دائمی، و سپس جاری است با پوزخندی تمسخرآمیز مواجهی! چون می‌گویند تو با این همه تجربه و کار هنوز نیاموختی که پرونده‌لس هم می‌شود حسابرسی کرد.

استفاده از تمام شیوه‌ها برای ارائه‌ی گزارش‌های مالی مجاز دانسته می‌شود. چون در پایان این حسابرسان است که باید تحمل کند. یعنی حسابرسان تبدیل شد به...

اگر آدرنالین هرچند سال یک‌بار در خون می‌رود در شرایط حرفه‌ای حاضر هر روز در چند نوبت باید آدرنالین به خونت برسد.

دیگر وقتی آستانه‌ی تحملت درهم شکست باید عین لوک بی‌باک دهنده‌ی اسب یا سوئیچ ماشین را بگیری سر به جاده بگذاری و پشت کامیون بخوانی:

فیلم‌ها نشان می‌داد تا گوزن‌ها و قیصر یادت نره. آره داشم!

این چیزها بود که مٹ میخای کج‌شده‌ی جلوی کفایش‌های بسته‌ای دوز بازار، میکشیدت به آهن‌ریا. با این نگاه و باور گفتیم بریم حسابرس بشیم. خدایی خیلی هم پاش تاوان دادیم. تیر و مرداد، خرماپزان، صورت‌های مالی آب و برق خوزستان در اهواز.

زمستون‌های پریفر با یک فولکس قورباغه‌ای قراضه گردنه‌ی برفی کوئین جاده‌ی رشت برای حسابرسی چوب اسالم یا شعب بانک ملی. ولی یواشکی بهت بگم اونوقتا سازمانی نیامده بود، مرکز تحقیقاتی وجود نداشت، استاندارد سد اکبر بود زیر بغل CA ها. و این تو بودی که باید دنبالش بودی اما خیلی چیزام خوب بود. الان اگر تونستی یک حسابرسان یک ساله را با پرواز بفرستی مثلاً شیراز. یواش یواش جلو می‌آمدیم موسسات خارجی مشترک با ما کار می‌کردند؛ بیت مارویک، کوپرز، آرتوراندرسون، وینی لوری. به قول اصفهانی‌ها، خدا برایشون خوب بخاد به من که کار یاد دادن. اگه به عادت و دین‌ای خودمون بعد از یک کار، کمی می‌خواستیم در بریم و کار نکنیم به قول همشهری‌های خوب اصفهانی فوراً میگفتن آقا خستویی ببین کاراتا! یعنی خراب کردی! اما ما هم کم نمی‌داشتیم. مثلاً ساعت سرپرست مستقیم

در این سرای بی‌کسی

کسی به در نمی‌زند

به دشت پرملال ما

پرنده پر نمی‌زند

آخه به تو هم می‌گن همکلام؟! یهو CO₂ هم بزن

و بگو

ارغوان.

این چه رازی است که هر بار

با عزای دل ما می‌آید

چرا دلت می‌خواد نشان بدی تخمیرکننده‌ی واژگان شادی هستی؟ حالا فهمیدی چرا دلم گرفته هم‌تبار؟ دریغ از چند ثانیه چهره‌ی آفتابی. حالا صورتم بارانی بشه سبک می‌شی.

بیا وارد حوزه‌ی دیگر بشیم.

معقول که آن قدیما حسابرسان یال و کوپالی داشت و ابهتی مٹ ژست و لباس قزاق‌های اون‌ورتر دن آرام پوخنک چکمه و کلاه پاپاخ. قطار ضربدری فشننگ روی سینه، ردای نیم‌بلند چاک دار. آهای یه دفعه این حرف‌ها را نبندی به قزاق‌های لیاخوفی! اصلاً برای جلوگیری از هرگونه کج‌فهمی، بذار شکل گفته را عوض کنم و بگم یک نوع معرفت خاص بر حسابرسان حکمفرما بود. چه طور بگم؟ علی حاتمی میخواد تا کم نیارم. آها مٹ معرفتی که کیمیایی با ضامن‌دار در

الهی تب کنم شاید پرستارم تو باشی

ز گهواره تا گور را ولش

اینک این درمان، کمی تا قسمتی آستانه‌ی پذیرش نابخردی را بالا می‌برد. حالا میدونی چه مرگمه هم‌تبار. دیگر نام عقاب نائل خانلری در مغزت می‌جوشه.

آهای هم‌تبار! شنیدی این غرش مرا بدون "ک" به دو صورت می‌توان افتاد

یا در رسیدن به انتها مانند برگ

یا در رسیدن به کمال مانند میوه

خودت انتخاب کن

اما به قول کانت: هم‌تبار خطر کن؛ مستقل بیندیش؟ دگر زمانی است که به قول اخوان ثالث:

سلامت را نمی‌خواهند پاسخ گفت

سرها در گریبان است

کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن دیدار یاران را

نگه جز پیش پا را دید نتواند

که ره تاریک و لغزان است

فناوری در آموزش حسابداری

بی‌تا مشایخی

بی‌تا مشایخی دکتری حسابداری و دانشیار دانشگاه تهران به موضوع فناوری در آموزش حسابداری پرداخت و از متون الکترونیکی، رایانه و ارائه‌ی پاورپوینت، آموزش مجازی، فایل‌های صوتی به‌ویژه در آموزش زبان تخصصی، کاربرد پویانمایی و شبیه‌سازی به عنوان روش‌های آموزش چندرسانه‌ای یاد کرد. به اعتقاد وی فناوری به رابطه‌ی استاد و دانشجو کمک می‌کند.

وی سخنرانی خود را با نمایش یک نمونه فیلم آموزشی درباره‌ی روش تدریس درباره‌ی نقش استقلال حساب‌رسان مستقل پایان داد.

پژوهش‌های حسابداری و مالی در ایران: تجارب گذشته و افق‌های آینده

فریدون رهنمای رودپشتی

فریدون رهنمای رودپشتی دکتری مالی و سراستاد دانشگاه آزاد علوم تحقیقات و رئیس انجمن حسابداری مدیریت ایران، به تجربیات، چالش‌ها و چشم‌انداز پژوهش‌های حسابداری در ایران پرداخت. وی خاطرنشان کرد: تجربیات و نتایج در حوزه‌ی

زیرساخت‌های نرم‌افزاری مناسب و امیدوار کننده است. اما وضعیت مراکز تحقیقاتی نامطلوب و نگران‌کننده است. وضعیت نشریات به لحاظ کمی بسیار مناسب است. در حالی که از نظر کیفیت نشریات و تخصصی کردن آن نیاز به بازنگری دارد. تحلیل وضعیت استادان از نظر روند نسبتاً مناسب است. در حالی که از نظر نسبت دانشجو به استاد و از نظر هرم هیأت علمی، یعنی نسبت استاد و دانشیار به دانشجویان ارشد و دکتری بسیار نامناسب است.

رهنما ادامه داد: وضعیت دانشجویان از نظر روند مناسب و از نظر کیفیت یعنی نسبت دانشجویان ارشد و دکتری به کل دانشجویان وضعیت نامناسب است. وضعیت کتب درسی عمدتاً در حوزه‌های مبانی حسابداری، حسابداری مالی، بهای تمام‌شده و حسابرسی امیدوار کننده و تا حدی قابل قبول اما در حوزه‌های تحقیقات کیفی، نظریه، رفتاری و بین‌رشته‌ای نگران‌کننده است.

وی افزود: محتوای مقالات چاپ‌شده از نظر دانشی و ترویجی ضعیف و ناکافی است. بنابراین، به پژوهشگران پیشنهاد می‌کنم از خود آغاز کنیم و احترام منزلت پژوهشی به پیشکسوتان و یافته‌های پژوهشی دیگران بگذاریم و از یافته‌های پژوهشی آنان با امانت و صداقت بهره بگیریم. تحمل پژوهشی داشته باشیم. تامل پژوهشی داشته باشیم. تعادل پژوهشی را مدنظر قرار دهیم. ترکیب پژوهشی (تنوع‌بخشی و سبد پژوهشی) را الگو قرار دهیم. توان قبول ریسک پژوهشی را داشته باشیم. پژوهش اقتصادی را امکان‌سنجی کنیم. انجام پژوهش‌های کیفی و بین‌رشته‌ای را سرلوحه قرار دهیم. انجام پژوهش‌های نظری، و ترویج دانش حسابداری را اولویت‌بخشی کنیم. و در نهایت، انجام پژوهش‌ها در حوزه‌ی حسابداری مدیریت را جدی تلقی کنیم.

رهنما در ادامه از مدیران و سیاست‌گذاران پژوهش درخواست کرد تعریف روشن مفاهیم و اقسام پژوهش حسابداری، توسعه‌ی پژوهش‌های کیفی و بین‌رشته‌ای، اقتصادی کردن و تقاضا محوری پژوهش‌های حسابداری، توسعه‌ی مراکز پژوهشی و هسته‌های پژوهشی، حمایت عملی از زیرساخت‌های پژوهشی نظیر انجمن‌ها و نشریات علمی و فعالیت‌های پژوهشی دانش‌محور، مشارکت و نقش حرفه در سیاست‌گذاری

و سپردن حرفه به دانشمندان، متخصصان و مجربین حرفه، حمایت ویژه از تولیدات و نظریات پژوهشی بین‌المللی، اعطای گرنت‌های پژوهشی، توسعه‌ی متوازن رشد کمی و کیفی پذیرش دانشجو با تاکید بر تحصیلات تکمیلی، فراهم کردن بستر لازم جهت دوره‌های عالی حرفه‌ای نظیر MBA و DBA در شاخه‌های تخصصی حسابداری با همکاری نهادهای علمی و انجمن‌ها و اعطای بورس‌های تحصیلی و فرصت‌های مطالعاتی و حضور در کنفرانس‌های بین‌المللی را مورد توجه و سرلوحه کار خود قرار دهند.

نشست دوم

۱. استانداردهای حسابداری: تجارب گذشته و

افق‌های آینده

موسی بزرگ‌اصل

موسی بزرگ‌اصل دکتری حسابداری و عضو هیات عامل سازمان حسابرسی و استادیار دانشگاه علامه طباطبائی درباره‌ی بحث استانداردهای حسابداری در سخنان خود با تاکید بر لزوم برخورداری استانداردهای حسابداری از پشتیبانی دولت و بیان این‌که در همه جای دنیا تدوین استانداردها بر عهده‌ی مرجع دولتی است، گفت: حفظ استقلال استاندارد‌گذار از مسائلی است که اهمیت بالایی دارد و فرآیند تدوین استاندارد بهتر است زیرمجموعه‌ی دولت باشد زیرا تنها دولت می‌تواند به نحو مناسب منافع عموم را تامین کند.

بزرگ‌اصل در همین حال معتقد است: فرآیند تدوین استانداردها باید از مقررات دست و پاگیر دولتی رها شود.

وی در این زمینه به سازمان بورس و اوراق بهادار اشاره کرد که هم از پشتیبانی دولت برخوردار است و هم از مقررات دست و پاگیر رها است.

بزرگ‌اصل با اشاره به پیشینه‌ی تدوین استانداردها گفت: در ابتدا نگرانی‌های موجود مربوط به قابلیت مقایسه بود و اولین تقاضا برای تدوین استانداردها نیز برای افزایش قابلیت مقایسه مطرح شد زیرا وقتی استاندارد وجود نداشته باشد، سلیقه حاکم می‌شود.

وی با اشاره به این‌که در همه‌ی بحران‌های مالی ابتدا به سراغ حساب‌رسان می‌آیند، گفت: استانداردها دارای آثار مالی فراگیری هستند و تنها یک موضوع

نظری نیستند بلکه باید به آثار اقتصادی آنها نیز توجه داشته باشیم.

عضو هیات عامل سازمان حسابرسی خاطرنشان کرد: مسائل سیاسی نیز بر استانداردها موثر است اما باید حداکثر تلاش خود را به کار گیریم تا استانداردها آلوده‌ی سیاست نشوند.

وی افزود: امروزه استانداردها متکی بر اطلاعات مربوط به تصمیم‌گیری هستند اما تصمیم‌گیری سهامداران در این زمینه کافی نیست و تدوین استانداردها باید چارچوب‌های بیشتری را پوشش بدهد و متکی بر نیازهای سرمایه‌گذاران نباشد.

بزرگ‌اصل با تأکید بر این‌که بنگاه‌های اقتصادی ما باید از حمایت‌های دولتی خارج شوند، گفت: امروزه در گزارشگری، ریسک‌های موثر بر فعالیت شرکت‌ها بسیار مهم است و بنگاه‌های ما باید در قبال ریسک‌های موجود برنامه داشته باشند و اطلاعاتی را در این خصوص به استفاده‌کنندگان گزارش کنند و در استانداردهای آینده باید در این زمینه بیشتر کار شود.

این مدرس دانشگاه سپس به چالش‌های تدوین استانداردها در ایران اشاره کرد و گفت: ما در چارچوب نظری، مشکل داریم و هسته‌ی اصلی بحث شناخت و اندازه‌گیری است زیرا وقتی به اندازه‌گیری می‌رسیم، انواع روش‌های اندازه‌گیری می‌بینیم که این نکته‌ی اصلی و چشم‌اسفندیار حسابداری است.

بزرگ‌اصل ادامه داد: با وجود تلاش‌های صورت گرفته باید مشکلات دامنه‌ی اندازه‌گیری را کمتر کنیم.

وی سپس گفت: دور زدن استانداردهای حسابداری در جوامع مختلف اتفاق افتاده است و متأسفانه نام حسابرسان با رسوایی‌های مالی عجین شده است، اما امروزه اعتقاد بر این است که تدوین استانداردهای مربوط به اصول می‌تواند در این زمینه مفید باشد.

بزرگ‌اصل پیچیدگی استانداردها را یک مشکل جدی دانست و با اشاره به نبود توازن میان نیروهای موثر بر تدوین استانداردها گفت: استفاده‌کنندگان، تهیه‌کنندگان و حسابرسان سه گروهی هستند که بر تدوین استانداردها تأثیر می‌گذارند که در این میان نقش استفاده‌کنندگان بسیار کم‌رنگ است.

وی با تأکید بر لزوم تشخیص نیازهای اطلاعاتی هر سه گروه یاد شده گفت: یکی از مشکلات اساسی و مهم

که در این زمینه وجود دارد این است که پژوهش‌های دانشگاهی ما با نیازهای حرفه‌ای هم‌سو نیست. از سوی

دیگر سیاست‌گذاری‌ها اشکال دارد. مجلات، کیفیت لازم را ندارد. پژوهش‌ها نیز اثر کاربردی ندارند.

بزرگ‌اصل سپس گفت: استادان باید با شجاعت مسائل را مطرح کنند. وقتی آمریکایی‌ها پژوهش‌های خود را زیر سوال می‌برند که در عمل موثر نبوده‌اند پس به این نتیجه می‌رسیم که مباحث باید اصلاح شود. وزارت علوم باید در سیاست‌های خود تجدیدنظر کند و راه‌های ارتقای استادان باید باز گذاشته شود.

بزرگ‌اصل سپس به حسابداری مالیاتی اشاره کرد و گفت: نزدیک شدن حسابداری مالی و مالیاتی در تدوین استانداردها یک چالش جدی است. اهداف مالیاتی و حسابداری مالی به گونه‌ای است که نمی‌توانیم این دو را نزدیک کنیم. بنابراین پیشنهاد می‌کنم راه این دو را از هم جدا کنیم.

وی کم‌عمق بودن بازارها و هماهنگی‌سازی با استانداردهای بین‌المللی را از دیگر چالش‌های موجود بر سر راه تدوین استانداردها دانست و گفت: من به برخی از استانداردهای بین‌المللی انتقاد دارم زیرا برخی از آنها با انگیزه‌های سیاسی تدوین شده‌اند اما راهی جز پذیرش آنها نداریم.

بزرگ‌اصل در پایان گفت: ما باید تلاش کنیم در ساختار استانداردهای بین‌المللی توازن بیشتری وجود داشته باشد زیرا در حال حاضر استانداردها به نفع قدرت‌های بزرگ بین‌المللی است و نقش ما در آن کم‌رنگ است.

۲. آموزش حسابداری در ایران: تجارب گذشته و افق‌های آینده

علی ثقفی

علی ثقفی دکتری حسابداری، دانشیار دانشگاه علامه طباطبائی و رئیس انجمن حسابداری ایران نیز با اشاره به این‌که هدف دوم در هدف‌گذاری هزاره‌ی سوم توسط مجامع بین‌المللی دستیابی جهانی به آموزش است؛ از آن به عنوان یک نمونه از مصداق‌های اهمیت آموزش یاد کرد.

وی در ادامه گفت: چون علوم انسانی به مهم‌ترین موضوع آفرینش، یعنی انسان ارتباط دارند، نسبت به

دیگر علوم افضل هستند و حسابداری در علوم انسانی قرار گرفته است.

به اعتقاد وی در گذشته در دوره‌های آموزشی حسابداری با نظریه میانه‌ای نداشتند و صرفاً مکانیک‌های ماهری تربیت شدند. در حالی که در حسابداری نوین باید به دنبال افزایش سطح دانش و نظریه، استانداردها، افزایش صداقت در جامعه، افزایش شفافیت اطلاعات، کاهش عدم اطمینان، پیشگیری تقلب و فساد و افزایش سلامت فکری در جامعه باشیم.

ثقفی اظهار امیدواری کرد نسل جوان حسابداری منشأ تحول در این رشته و نظریه‌پردازی در سطح بین‌المللی شود و تأکید کرد که افراد نخبه‌تری جذب این رشته می‌شوند. ایشان بر لزوم درستکاری حسابداران و اهمیت آن برای اعتبار و ارزش حرفه صحت گذاشت و یادآوری کرد که نادرستی نافرجام است.

۳. اخلاق حرفه‌ای در عمل

غلامرضا سلامی

غلامرضا سلامی حسابدار رسمی و رئیس شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران نیز درباره‌ی موضوع اخلاق حرفه‌ای در عمل، مطالبی از کتاب اخلاق ناصری بیان کرد و یادآور شد تعالی انسان از راه علم و عمل حاصل می‌شود. اخلاق حرفه‌ای را باید در عمل نشان داد و در نظریه نمی‌توان آن را به دیگران آموخت. اخلاق فردی منجر به اخلاق جمعی نمی‌شود.

به اعتقاد وی باید در آیین‌نامه‌ها مجازات سنگینی برای افراد حرفه‌ای متقلب بدون تبعیض وضع شود و دیگر اعضا نیز از این مجازات‌ها پشتیبانی کنند. مهم‌ترین مولفه‌ی اخلاق حرفه‌ای داشتن صلاحیت علمی و تجربی است و این صلاحیت به وسیله‌ی جوامع حرفه‌ای تعیین می‌شود و به صرف تحصیل در رشته‌ی حسابداری حاصل نمی‌آید.

۴. مدیران مالی حرفه‌ای: تجارب گذشته و افق‌های آینده

محمد جواد صفار

محمد جواد صفار رئیس انجمن مدیران مالی حرفه‌ای ایران در سخنان خود از واحد حسابداری (کنترل) و واحد منابع مالی (خزانه‌داری) به عنوان

وظایف و کارکردهای مدیریت مالی شرکتها در شرایط فعلی نام برد و در ادامه به معرفی انجمن مدیران مالی حرفه‌ای پرداخت.

وی هدف از تشکیل انجمن را تنظیم امور و اعتلای حرفه‌ی مدیریت مالی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر کار مدیران مالی عضو عنوان کرد و از تلاش انجام‌شده برای ایجاد و افزایش اعتبار امضای مدیران مالی بر روی گزارش‌های مالی که در بورس منتشر می‌شود، سخن گفت.

وی یادآوری کرد که بخش عمده‌ی فعالیت‌های انجمن تاکنون برگزاری دوره‌های آموزشی بوده است.

نشست سوم

در آغاز نشست سوم نیز از زحمات چهار نفر از حسابداران معاونت مالی دانشگاه الزهرا تقدیر شد.

۱. حسابداران در نقش قانون‌گذار

محمد قسیم عثمانی

محمد قسیم عثمانی دکتری حسابداری و نماینده‌ی مجلس شورای اسلامی و استادیار دانشگاه شهید بهشتی به بررسی جایگاه حسابداران در تصمیمات اقتصادی کشور اشاره کرد و گفت: حسابداری به عنوان یک سامانه‌ی اطلاعاتی می‌تواند در تصمیم‌سازی‌های خرد و کلان کشورها نقش اساسی داشته باشد. ولی این‌که ما در کشورمان چه اندازه از خدمات حسابداری و از تصمیم‌سازی‌های تحویل‌کردگان این رشته استفاده کرده‌ایم، جای بحث جدی دارد.

وی افزود: ما حسابداران به هیچ وجه نتوانسته‌ایم خودمان را به درستی به تصمیم‌گیران کلان کشور معرفی کنیم. متأسفانه تصمیم‌گیران اقتصادی بر جایگاه حسابداری و دیدگاه حسابدارانه اشراف ندارند و از کیفیت خدمات حسابداران نیز مطلع نیستند. بنابراین، ما حسابداران باید به خوبی محصول خودمان را عرضه کنیم. اگرچه تصمیم‌گیران، اطلاع کافی ندارند تا بتوانند خریدار خوبی برای خدمات ما باشند.

وی با اشاره به شرایط اقتصادی حاضر و نقش حسابداران گفت: اطلاعات ما و تحلیل‌های ما، اجرایی‌تر، عملی‌تر و تاثیرگذارتر از برنامه‌های اقتصادی است. اما وقتی در بدنه‌ی دولت، حسابداران مسئولیت

جدی ندارند و در بدنه‌ی قانون‌گذاری نیز حسابدار چندانی وجود ندارد، نمی‌توانیم به جایگاه کلان خود فکر کنیم.

عثمانی با اشاره به دولتی بودن اقتصاد کشور گفت: ۹۵ درصد از اقتصاد ما در اختیار دولت است. اما مهم‌ترین بدنه‌ی برنامه‌ریزی کشور، چند تا حسابدار دارد؟ این در حالی است که مهم‌ترین تخصص در بودجه‌بندی، حسابداری است. اما بودجه‌ی کشور توسط کسانی تهیه می‌شود که آشنایی دقیقی از حسابداری ندارند. بنابراین، هیچ سالی نبوده است که ما کسری بودجه نداشته باشیم. زیرا برآوردها ذهنی است و هیچ فن برآوردی در برنامه‌ریزی اقتصادی وجود ندارد.

این نماینده‌ی مجلس سپس گفت: نگاه به حسابداری و حسابدار رسمی یک نگاه ناشیانه و ناآگاهانه است. جامعه‌ی حسابداری باید خود را درست معرفی کند و حسابداری باید در کلان برای کشور موثر باشد.

وی خاطر نشان کرد: نگاه به رشته‌ی حسابداری باید کلان باشد و موضوعاتی که در سطح کارشناسی به آن پرداخته می‌شود باید متنوع شود. ۹۰ درصد از پایان‌نامه‌های این رشته در مورد بورس است در صورتی که بورس تنها ۴ درصد از اقتصاد کشور ما را تشکیل می‌دهد.

عثمانی افزود: در ۳۰ سال اخیر چند پژوهش حسابداری درباره‌ی بودجه‌بندی بوده است؟ چقدر به حسابداری دولتی اهمیت داده‌ایم؟ در حالی که حسابداری صنعتی زیاد خوانده‌ایم اما حسابداری صنعتی در کشور ما وجود خارجی ندارد.

وی در پایان گفت: سالانه بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد تومان بودجه‌ی دولتی تعیین می‌شود که حسابداران با آن بیگانه هستند. به نظر من باید این نگاه تغییر کند.

۲. آموزش اخلاق در حسابداری: تجارب گذشته و

افق‌های آینده

امیرپوریانسب

امیر پوریانسب دکتری حسابداری و عضو شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران به اهمیت اخلاق گروهی پرداخت و در باب این‌که چرا اخلاق گروهی اهمیت دارد گفت: عملیات تجاری مستلزم اعتماد است. اگر به کارفرما برای انجام خدماتتان اعتماد نکنید آیا

حاضرید سرکار بروید؟ آدام اسمیت اقتصاددان کلاسیک، اقتصاد را شعبه‌ای از اخلاق می‌دانست؛ که فعالیت‌های تجاری بدون اعتماد، داد و ستد منصفانه و ارائه‌ی اطلاعات درست متوقف خواهند شد.

وی افزود: فرانسس فوکویاما در کتابش با عنوان فضیلت اجتماعی و خلق کامیابی می‌نویسد "مهم‌ترین درس اقتصاد این است که رفاه ملت و توانایی رقابت مشروط به یک ویژگی فرهنگی یگانه و فراگیر است و آن "سطح اعتماد ذاتی جامعه" است.

پوریانسب ادامه داد: حسابداران در تهیه و ارزیابی کیفیت اطلاعات حافظ منافع عمومی هستند. اعتماد به گزارش‌های حسابداران و حسابرسان در ذات خدمات حسابداری است. حسابداران به اعتماد جامعه نیاز دارند و جلب و حفظ اعتماد مستلزم پایبندی به اخلاق گروهی است.

عضو شورای عالی انجمن حسابداران خبره‌ی ایران با بیان این‌که جای اخلاق فردی و فضایل در اخلاق‌نامه‌های گروهی خالی است، عنوان کرد: وقتی اهداف و آرمان‌های یک شخص ارزش‌یابی می‌شود پرسش مهمی که باید پرسید این است بالاترین آرزوی شما کدام یک است: ثروت، شهرت، دانش، معروفیت، مردمی بودن و درستکاری؟ اگر درستکاری دومین گزینه پس از هر کدام از پاسخ‌های بالا باشد؛ بنابراین، درستکاری در وضعیت‌هایی که باید انتخاب انجام شود قربانی می‌شود. چنین وضعیت‌هایی در زندگی هر کس رخ می‌دهد.

پوریانسب ادامه داد: طبق مقاله‌ای در وال استریت جورنال، تقلب دانش‌آموزان و دانشجویان از ۲۰ درصد در ۱۹۴۰ به ۷۵ درصد در این زمان رسیده است. دانش‌آموزان و دانشجویان می‌گویند تقلب در دبیرستان برای نمره است و تقلب در دانشسرا و دانشگاه برای یافتن شغل بهتر است!

پوریانسب با بیان جمله‌ای از ارسطو که "وظیفه‌ی ما در این دنیا این نیست که بدانیم نیکی چیست، بلکه نیک بودن است" گفت: مطالعه‌ی عملی، متفاوت از مطالعه‌ی ژرفاندیشانه است. مطالعات عملی هدفشان دانش و دانایی است که بتواند برای راهنمایی عمل استفاده شود. این در حالی است که مطالعات ژرفاندیشانه یا انگارشی بر آن هستند چیزی را به خاطر نفس خودش بشناسند.

وی "در یافتن چیزی که نیاز است دانسته شود"، "آموختن آن" و "استفاده از آنچه آموخته شده است برای راهنمایی عمل" را سه مرحله‌ی یک مطالعه‌ی علمی عنوان کرد و افزود: فرض بر این است که همه از پیش خواهان این هستند که آدم‌های اخلاق‌مندی باشند. بنابراین، رویکرد نظریه‌ها یا روش‌های اخلاقی که ژرف‌اندیش هستند رد می‌شود.

پوریان‌سب انتقادهای وارد به نظریه‌های اخلاق گروهی را شامل موارد زیر دانست:

۱- کار نمی‌کنند؛

۲- نسبیت باوری اخلاق گروهی را ترویج می‌دهند؛

۳- استفاده از اخلاق گروهی در مقام یک منطق‌نما (دلیل‌تراش) را ترویج می‌دهند؛ و

۴- کژفهمی از آنچه نظریه‌پرداز اخلاق گروهی معنی می‌دهد ایجاد می‌کنند."

وی همچنین درباره‌ی مکاتب اندیشه یا نظریه‌های اخلاق گروهی توضیحاتی ارائه کرد و آن را شامل "فایده‌باوری"، "تعهدباوری، وظیفه‌شناسی، یا بایاشناسی"، "شهودباوری" و "فضیلت‌گرایی" عنوان کرد و از مشکلات آن‌ها و همچنین نادرستی نیکی‌های نادرست و کاذب سخن گفت.

پوریان‌سب درباره‌ی فضیلت‌گرایی ارسطویی از میان نظریه‌های اخلاق صحبت کرد و از خرد (ژرف‌اندیش)، عدالت (عملی)، شجاعت (عملی) و خویش‌نظمی (عملی) به عنوان چهار فضیلت بنیادی نام برد و گفت: حسابداری یک حرفه‌ی انسانی است. بنابراین، فضیلت‌های یک حسابدار باید هم بر طبق وظیفه‌ی مشخص و هم همسان و قیاس‌پذیر با چهار فضیلت انسانی باشد.

پوریان‌سب ادامه داد: در مورد همسان‌های فضیلت‌های بنیادی حسابداری نیز باید گفت که همسان خرد "خبرگی فنی و پابندی به بعضی چیزها نسبت به چیزهایی دیگر" است؛ همسان عدالت "حق‌شناسی سریع از وظایف" است؛ همسان شجاعت "مراقبت و سختکوشی (دقت)؛ و همسان خویش‌نظمی "مقاومت در برابر طمع" است.

وی گفت: لارنس کلبرگ چارچوب‌های شناختی را که باعث انگیزش رفتار اخلاق گروهی می‌شوند به شش مقوله (یا سطح) از استدلال اخلاق فردی تقسیم می‌کند. با گذر زمان که فرد از مرحله‌ی یک به

مرحله‌ی شش حرکت می‌کند، تبیین‌های رفتار اخلاق گروهی از کاملاً عمل‌گرایانه و خودپسندانه به دغدغه‌ی دیگران را داشتن و تصمیم‌گیری برای انجام کار درست فقط به دلیل انجام کار درست رشد می‌کند.

پوریان‌سب مراحل رشد اخلاق گروهی کلبرگ را به این صورت عنوان کرد:

پیش‌قراردادی (پیش‌آیینی)

مرحله‌ی اول: رعایت اخلاق گروهی برای ترس از گیر افتادن یا مجازات.

مرحله‌ی دوم: رعایت اخلاق گروهی برای نفع شخصی یا خویشکامی.

قراردادی (آیینی)

مرحله‌ی سوم: رعایت اخلاق گروهی به دلیل فشار همتا برای انجام چنین کاری.

مرحله‌ی چهارم: رعایت اخلاق گروهی به دلیل این‌که حکم، ضابطه، قانون یا استاندارد است.

پس‌قراردادی (پسا‌آیینی)

مرحله‌ی پنجم: رعایت اخلاق گروهی برای خرسندی دیگران به دلیل یک حس مسئولیت‌پذیری اجتماعی.

مرحله‌ی ششم: رعایت اخلاق گروهی با دغدغه‌ی اصول اخلاق فردی و دانستن این‌که فقط باید کار درست انجام شود.

وی گفت، بنا بر پژوهش‌ها، بعضی مردم به سطح چهارم می‌رسند ولی رسیدن به سطح ششم در پژوهش‌ها بسیار کم گزارش شده است. وی در ادامه دو راهی اخلاقی هاینز را با سطح اخلاق فردی کلبرگ پیوند داد.

۳. حسابداران در نقش کارشناسان رسمی دادگستری

کاظم وادی‌زاده

کاظم وادی‌زاده کارشناس رسمی و حسابدار رسمی، به موضوع حسابداران در نقش کارشناسان رسمی دادگستری پرداخت و آمارهایی جهانی از تقلب را ارائه کرد. وی گفت: حسابداری دادگاهی رویه‌ی استفاده از مهارت‌های حسابداری، حسابرسی و بازرسی برای تعیین این است که آیا تقلب اتفاق افتاده است؟ و دو حوزه‌ی کلیدی را در برمی‌گیرد: پشتیبان دادرسی و دادخواهی و بازرسی تقلب (کارگاهی) که در ایران بیشتر مورد اول به چشم می‌خورد.

وادی‌زاده ادامه داد: تقلب مترادف جرم اداری است - این اصطلاح در حدود سال ۱۹۳۹ وضع شد. عموماً جرم غیر خشونت‌باری است که علیه کسب و کار، دولت یا افراد اتفاق می‌افتد. تقلب، نادرست‌نمایی عمدی یک نکته یا موضوع بااهمیتی است که قربانی به آن اعتماد می‌کند. این اعتماد معمولاً به یک یا چند قربانی خسارت مالی وارد می‌کند.

وی همچنین از اهمیت تقلب در صنایع گفت و آمار منتشره توسط انجمن بازرسان رسمی تقلب آمریکا (۲۰۱۲) را ارائه داد و در مورد روش‌ها و روندهای کشف تقلب نیز آماری ارائه کرد و در مورد تقلب شغلی بر اساس طبقه‌بندی‌های فراوانی و متوسط ضرر صحبت کرد. وادی‌زاده درباره‌ی سیر تدوین قوانین مرتبط با تقلب و آمار مربوط به کشف‌کنندگان تقلب، سرعت عمل و انگیزه‌های آنها در آمریکا سخن گفت و آن را با کشف‌کنندگان تقلب، سرعت عمل و انگیزه‌های آنها در ایران مقایسه کرد و اظهار داشت: سرعت عمل کشف تقلب به دلیل مشکلات ناشی از فرآیندهای حقوقی، ضعف تخصصی و حرفه‌ای کارشناسان رسمی در استخراج موارد تقلب، کندی صدور احکام در سازمان‌های قضایی و دادگاه‌ها به نسبت کشورهای غربی کمتر است و در اکثر موارد بیش از ۳ سال به طول می‌انجامد.

وادی‌زاده همچنین در مورد حسابداری دادگاهی گفت: عناصر لازم در حسابداری دادگاهی شامل تلاش برای کنار هم گذاشتن یا بازسازی یک رویداد یا رویدادهای گذشته با استفاده از اطلاعات مالی در جایی است که ممکن است بازسازی در مواردی از روند قضایی به کار رود. برای مثال، می‌توان به دادگاه جنایی، دادگاه مدنی، شهادت‌نامه، میانجیگری، داوری، حل و فصل معامله و اقرار به جرم جزئی اشاره کرد.

وی تخصص حسابداران دادگاهی را شامل رشته‌ی حسابداری، حسابرسی، مالیات، امور مالی، حقوق، بانکداری، امور بین‌الملل، ارزش‌گذاری، عملیات تجاری، روانشناسی، خط‌شناسی و بازرسی دانست و درباره‌ی فرایند حسابداری دادگاهی در ایران صحبت کرد و روش‌های چگونگی جستجوی تقلب شامل مدل پیش‌گیرانه و مدل واکنشی را مطرح کرد و در پایان آموزش‌ها و دانش‌های لازم برای موفقیت در حسابداری دادگاهی را برشمرد.

۴. دستاوردهای حسابداری؛ رابطه‌ی صنعت و

دانشگاه

زهراد یاننتی

زهراد یاننتی دکتری حسابداری و مدیر گروه و استادیار حسابداری دانشگاه علوم اقتصادی به معرفی مرکز ترویج دستاوردهای حسابداری پرداخت و آموزش مهارت‌های اجرایی، برگزاری بازدید تخصصی از صنایع برای دانشجویان حسابداری صنعتی و طراحی رشته‌ی حسابداری مدیریت در مقطع کارشناسی ارشد را از مهم‌ترین اقدامات این مرکز دانست.

وی گفت: کمتر از یکسال است که "مرکز ترویج دستاوردهای حسابداری" در دانشگاه علوم اقتصادی شکل گرفته است.

دیانتی افزود: یکی از مواردی که باعث شد ما به فکر راه‌اندازی این مرکز بیفتیم شکاف بین حسابداری دانشگاهی با حسابداری اجرایی و نیاز صنعت بود. دانش‌آموخته‌ی کارشناسی رشته‌ی حسابداری درست است که مطالب نظریه‌ی حسابداری را خوب فرا گرفته است ولی برای این که در عرصه‌ی اجرا هم بتواند از آموخته‌های خودش به نحو احسن استفاده کند نیاز به یک دوره‌ی کارآموزی دارد و مطابق نظرسنجی که ما از شرکت‌ها داشته‌ایم دانش‌آموختگان حسابداری بدون تجربه‌ی کار توانایی در دست گرفتن کار حسابداری را ندارند. این موضوع و معضلات دیگری که خودتان بهتر واقفید ما را به فکر راه‌اندازی مرکزی به نام مرکز ترویج دستاوردهای حسابداری انداخت که در حوزه‌ی ترویج ارتقای حسابداری فعالیت می‌کند.

وی ادامه داد: نیاز به ایجاد تغییراتی در سامانه‌ی آموزش دانشگاهی حسابداری متناسب نیاز روز کشور داریم؛ برای این کار به‌روز رسانی سرفصل‌های رشته‌ی حسابداری- که حدود ۲۰ سال است بروز رسانی نشده بود- را انجام دادیم. ما در دانشگاهمان با بهره‌گیری از نظرات بیش از ۴۰ استاد حسابداری شاغل در حرفه این کار را انجام داده‌ایم و این سرفصل‌ها را اخیراً برای وزارت علوم فرستاده‌ایم که قطعاً کمک شایان توجهی به اعضای محترم کمیته‌ی بازنگری در سرفصل‌های این رشته خواهد کرد.

دیانتی بیان کرد: برای ایجاد ارتباط بیشتر دانشگاه با صنعت رشته‌ی جدید "حسابداری مدیریت" را در مقطع

کارشناسی ارشد طرح‌ریزی کردیم. سرفصل‌های این رشته را با نظارت دکتر توکلی تهیه کردیم- پیش‌تر هم برای بررسی به دکتر ثقفی ارائه داده بودیم. این سرفصل‌ها برای وزارت علوم ارسال شد و در کارگروه مربوط در حال بررسی است. حسابداری مدیریت در ایران بسیار مورد کم‌توجهی قرار گرفته است و متأسفانه طبق مطالعه‌ای که اینجانب انجام داده‌ام و مقاله‌اش در مجله‌ی حسابداری مدیریت چاپ شده است بیش‌تر شرکت‌های ما مقامی به عنوان حسابدار مدیریت ندارند. ما در مرحله‌ی اول از چهار مرحله‌ی سیر تکاملی حسابداری مدیریت قرار داریم. حسابداران مدیریت خدمات بسیار ارزنده‌ای را می‌توانند به بنگاه‌ها و صنایع ارائه دهند و بازوی قوی مدیران شرکت‌های ایرانی برای انجام تحلیل‌های مختلف باشند.

وی افزود: پیشنهاد داریم در این جمع خودمانی که همه حسابدار هستیم از استادانی که در کارگروه‌های وزارت علوم نقش کلیدی دارند در کنار مباحث نظری حسابداری به مباحث اجرایی حسابداری، به مبحث اخلاق حرفه‌ای و دیگر فنون عملی حسابداری نیز بپردازیم و در حد مقدور آن را در سرفصل‌های جدید لحاظ کنیم. حتی واحدی زیر عنوان کارآموزی یا چیزی شبیه آن مثلاً "حسابداری عملی" تعریف کنیم.

۵. پیچیدگی محیط آموزش حسابداری

شهناز مشایخ

شهناز مشایخ دکتری حسابداری و معاون گروه و استادیار دانشگاه الزهراء نیز سخنرانی خود را درباره‌ی پیچیدگی محیط آموزش حسابداری ایراد کرد و گفت: حسابداران باید خود را به جامعه معرفی کنند و نقش بیشتری در سیاست‌گذاری‌ها داشته باشند. وی همچنین از حسابداران دانشگاهی خواست توجه بیشتری به محیط پیرامون خود داشته باشند و به صورت فعال در موضوعاتی که در سطح اقتصاد مطرح است اظهار نظر کنند.

نشست چهارم

۱. سیر تحولات نرم‌افزارهای حسابداری در ایران

مهدی انصاریان

مهدی انصاریان عضو هیات مدیره گروه همکاران

سیستم به نقش اطلاعات مالی در توسعه‌ی کسب و کار بنگاه‌های اقتصادی پرداخت و یادآور شد نقش بخش مالی تنها ارائه‌ی گزارش‌ها و صورت‌های مالی نیست و نقشی فراتر از آن دارد.

۲. انجمن‌های حسابداری در ایران: تجارب گذشته

و افق‌های آینده

ناصر پرتوی

ناصر پرتوی دبیرکل انجمن حسابداری ایران به معرفی انجمن‌ها و نهادهای حسابداری در ایران پرداخت و نکاتی درباره‌ی تاریخ شروع فعالیت، وظایف، نوع شخصیت و تعداد اعضای آنها پرداخت. وی درخصوص افق‌های آینده خاطر نشان کرد: نزدیکی به فاصله نیست بلکه نزدیکی در اندیشه‌ها است.

پرتوی در نهایت از همه‌ی بزرگان خواست صرفاً به صحبت‌ها بسنده نکنند و به فکر چاره باشند.

۳. گواهینامه‌های حرفه‌ای در حسابداری

مسعود محمدپور

مسعود محمدپور تحلیل‌گر مالی خبره و حسابرس داخلی، به تفاوت‌های وضعیت حسابداری در ایران و خارج از کشور پرداخت و عنوان کرد: ایرانیان انگیزه‌ی بسیاری برای یادگیری دارند ولی متأسفانه این انگیزه و انرژی به درستی هدایت نمی‌شود. وی فراگرفتن زبان انگلیسی و پیوستن به موسسات آموزشی خارج از کشور را در پیشرفت موثر دانست و گفت: در دنیا امروز دانش جهانی است؛ و پیشرفت بدون تعامل با دانشگاه‌ها، صنایع و کشورهای دیگر به‌دست نمی‌آید.

وی افزود: نظام مدیریتی در دنیا هر سه سال یک بار تغییر کند در حالی که در اینجا همان متون گذشته تدریس می‌شود در صورتی که آن متون چند بار در دنیا ویرایش شده‌اند. آنچه کمتر در بین حسابداران ما به چشم می‌خورد توان نگارش پایین و عدم کار گروهی است. وی همچنین بر این مهم تأکید کرد که در خارج کشور، گواهینامه‌های حرفه‌ای معتبر بیشتر اهمیت دارد و در ایران فقدان این گواهینامه‌ها موجب افزایش تقاضا برای تحصیلات تکمیلی به‌ویژه برای مقطع دکتری شده است.